PIÉRA SUPERAREA!

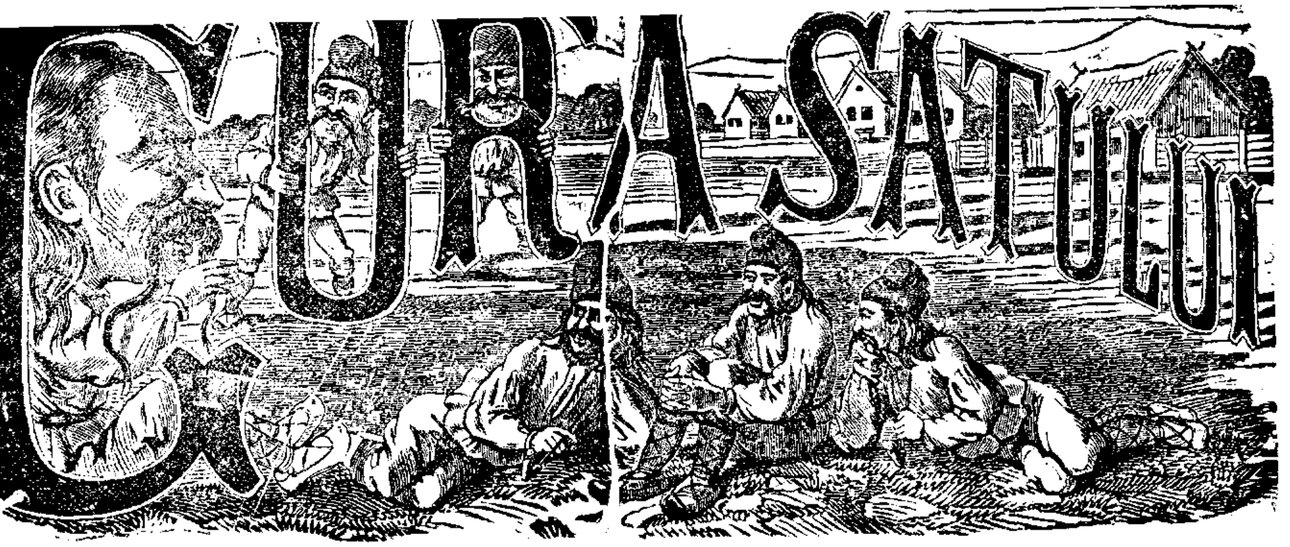

TRAIÉSCA VESELI'A!

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Diurnalulu acest'a ese in tóta *Marti-sér'a*; dar' prenumeratiuuile se primescu in tóte dîlele. *Pretiulu* pentru Austro-Ungari'a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru 3 fl., — pentru Romani'a sî Tierile latine si streine: pre unu anu 8 fl. (20 franci — lei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr.—l. n.) Unu numeru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tóte siodeniile si assemnatiunile suntu a se tramite la Redactiunea diurnalului in Gherl'a (Szamosujvár.) Ér' diurnalele de schimbu precum sî tóte scrierile de a caror'a aparentia ar' fi a se face mentiune in acestu diurnalu suntu a se tramite la *Proprietariulu diurnalului M. B. Stanescu in Arad.*

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de linia si 30 cr. tacse timbrale. La repetiri mai dese a unoru si acelor'asi insertiuni se accórda reduceri insemnate in pretiulu de inserare.

Collectantii de insertiuni se împàrtasiescu in % cuvenitu.

Abonamentele suntu a se face prin assemnatiuni postale: **La REDACTIUNEA DIURNALULUI in Gherl'a Szamosujvár.** Cei de gente barbara si din tiéra straina se voru adresá: in *Siberi'a* la Tiarulu, in *Chin'a* la Ching-chiling-ho, in *Persi'a* la Siaculu, in *Asi'a* si in celelalte parti ale lumei la prefectulu *Banifia*. *Pretiulu de abonamentu* se primesce in totu soiulu de bani — numai in bani ideali *nu*.

Patianiile si Nasdravaniile

BARONULUI MINCIUNESCU.

(Continuare.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nu voiu a abusá de pacienti'a cetitoriloru miei, intretienêndu-i asupr'a moravuriloru, artîloru si a altoru particularitati a stralucitei capitale a Rusiei; inca sî mai puçinu le voiu descríe intrigele si curiósele aventuri ce se petrecu in clas'a mai înalta a societatiei, unde damele impartesiescu pre straini intr'o ospitalitate straordinaria.

Mai bene voiu se le atragu atentiunea asupr'a lucruriloru mai mari si mai nobíle, cum e de esemplu asupr'a cailoru si câniloru, façia de cari me-am portatu cu deosebita stíma si consideratiune, — apoi asupr'a vulpiloru, lupiloru si ursîloru de cari Rusi'a, are din îmbelsiugare, mai multu decâtu ori-care alta tiéra din lume. Le voiu descrie in urma acele partide de distractiuni, acele esercitiuri cavaleresci si acele isbàndi minunate cari lantiuescu atâtu de multu pre unu gentleman.

Fiendu-cà trecù câtu-va tempu pâna-ce potùi intrá in functiune, am avutu dóue luni de dîle deplena voia si libertate de a-mi spesá banii si a-mi petrece tempulu in modulu celu mai elegantu. Unele nopti le petrecùi jocându, ér' altele ciocnindu la pahare. — Asprimea climei si moravurile poporului rusescu au datu glajei o insemnatate sociale fórte înalta, precum ace'a nu o are neci in Germaní'a; si am datu de ómeni cari potu se tréca de nesce eroi perfecti in acestu soiu de esercitii, — dar' toti acest'a nu eráu decâtu nesce fientie debile pre lànga unu betrânu generalu cu mustétia cenusía, care prândiá la o mésa cu noi. Acestu erou, — intr'o batalía contr'a Turciloru, — 'si pierdusè partea de-asupr'a a gamalíei (— capului) si pentru ace'a ...

se aflá — escusându-se pentru acést'a inaintea ori-càrui straínu cu care dá façia ântâi'a-data. Densulu avé datin'a de a dá pre gâtu, cându mâncá, mai multe glaji de vutca (rachiu), ér' cându gatá de mâncatu mai inghitiá câte o glaja de rum — repetiendu-o sî acést'a mai adese-ori dupa impregiurari; — cu tóte acestea neci odata nu poteai observá la densulu neci celu mai micu semnu de betîa. Acést'a de securu vi se împare incredibila; si míe mi s'a împarutu totu asié pàna intr'unu târdîu candu aflái misteriulu acestei împregiurári. — Generalulu avé datin'a de-asi redicá din cându in cându pelarí'a; si eu observase-mi mai adese-ori acést'a lucrare a densului, fora inse de a-mi poté esplicá caus'a pentru care o face acést'a. — Se póte — cugetám eu, cà î-i e pré caldu la capu si cà are lipsa si de aeru.

Intr'unu târdîu pricepùi totulu! — Generalulu adeca de-odata cu pelarí'a redicá si o placa de argentu care î-i inlocuiá céf'a, si in acestu tempu gazurile de beuturi spirtuóse, pre cari le inghitise, esaláu. — Misteriulu erá descoperitu. — Am impartesitu-o acést'a la doi amici ai miei, indetorindu-me de-a li-o dovedí. — Me-am dusu si me-am asiediatu cu pip'a la spatele generalului si in momentulu cându acest'a 'si redicá pelarí'a, eu cu o bucatíca de papiru aprinsu la pip'a mea dedei focu aburiloru cari esaláu din capulu lui, — petrecùndu in modulu acest'a societatea cu unu fenomenu pre-atâtu de nou precâtu sî de minunatu. Schimba-se-mi in para de focu colón'a care se redicá de-asupr'a capului generalului si aburii cari remanéu impiedecati in perulu betrânului formáu unu noru albastru fórte minunatu si stralucitu. Prob'a mea nu potù remané ascunsa inaintea generalului; dar' elu nu se superá pentru acést'a lucrare a nóstra ci ne dede inca voia cá se facemu mai adese-ori acést'a incercare, care î-i dá unu aeru atâtu de respectabilu.

(Va urmá.)

INSPECTORULU.

Schitia biografica. *)

Frundia verde calaperu
Eu sum Leib Izig Lieber,
Omu de frunte, iscusitu
Cá si neamu-mi israilitu;
Invetiat'amu multa carte
Cá se am in lume parte
De unu nume bunu, sonoru
De scolastecu inspectoru.

Lume multa am amblatu
Si amblandu am invetiatu
Cum se sciu traí in ea,
Cum se-mi capetu partea mea
Si se vedi, unu resultatu,
Care nici ca l'am visatu,
Capet'atamu—dieu me joru—
Postulu bunu de inspectoru.

Neamulu meu, si-alu meu [parinte
Posiedé o mare minte,
Ci traié in unu tempu reu,
Candu erá vai de ovreu;
Deci nópte, dî, la caldare
Petrecé dilele s'ale
Si fierbé mereu vinarsu
Pentru dieii din Parnasu.

Vinarsulu celu de caldare
Le dá frumóse parale
Si traiau dile senine,
Ci nu-i bagá-n sema nime;
Dar' banii le dau curagiu
Cá se faca unu voiagiu
Prin lumea lunga si lata
Se-si ieé a ei resplata.

Ei, omenii cu curagiu
Se punu, iéu unu ecuipagiu,
Cá se faca esperentia —
Adunandu mereu la sdrentia,
Lumea se o ispitésca
Cultura se-i respandésca.

Dar' o porunca barbara
Vení atunci preste tiéra
Care o suferí greu
Intregu neamulu meu ovreu.

Porunc'a-i mare satana
Face din jidovu catana,
Intocmai cá din paganu:
Din unguru, némtiu si romanu;
Apoi colo-n catunie
Jidovulu nu o se fie
In thales si cu perciuni,
Ci sprintenu, cá cei nebuni.

Catuni'a-i deavolu mare
Vai de ce-lu ce-i cade n ghiare,
Ca in *schabes siurluesce*,
Si in *pürm igzitieresce*,
Vai de *chalef* nu-i poveste
Si *trefulu* totu *cuscher* este!

Catuni'a-i mare dracu
Pune la *târtanu* in capu
Caciula veneta, mica
Si de barba mi-lu redica;
Pe umeru pusic'a i-o pune,
Si mi-lu bate de minune.
Oh, vhai, vhai, nime nu scie
Cum e colo 'n catunie!
Vediendu némulu meu des- [ceptu,
Se bate cu pumnii-'n peptu
Si striga: vhai mir, vhai mir
Am de a face *igzitir!*
Dar' tatalu-meu mai desceptu
Candu baté seculu seu pieptu
Strigá si elu oh vhai mir
Am copii de *igzitir!*
Peste ani sieptesprediece
Izigulu meu implinesce
Trépt'a cea de catunia,
Oh vhai mir, amaru mie!

Deci cu mam'a sfatuesce
Si unu petioru mi-lu sucesce,
Cá se remanu siontorogu
Déca nu erám ologu
Si se scapu de catunie
Si de-amara miselía
Ce a sositu preste tiéra
Se ne faca dîle amara.

De catane mantuitu,
Pusum'am si-am ispravitu
Scóle multe, scóle mari
Totu printre colegi magiari.

Dupace esii din scóla —
Se nu remanu straitia gola —
Strigatám in gur'a mare
Ca si eu sum omulu care
Recunoscu, ca in vecia
Ungurulu domnu o se fia †)
Pe mene m'am declaratu
De unguru impintenatu.

Dupa asta declarare
Pasii la domnie mare.
Ici in tîer'a ungurésca —
Domnedieu s'o alduiésca!
Dupace'a — preste dealu
Trecutám ici in Ardealu
Si-mi -e bine, dieu me joru
C'am venitu cá inspectoru,
Cá inspectoru scolasticu
De si nu pricepu nimicu.
Proba de a mea cultura,
Ve dau o caricatura,
Ce o facui cu mare dragu
In minunatulu Roteagu.
Acolo, scola magiara
Facura domnii din tiéra,
Tienuta cu bani domnesci,
Scosi din sudori românesci;
La scol'a dela Reteagu,
Mi-aretaiu eu alu meu capu,
Punendu de igazgatău,
Nu unu barbatu natarău,
Ci dama — pe gândulu meu.

Reteganulu.

Vulpea pacalíta de Cocosiu.

O vulpe întâlni odata unu cocosiu.
Ei se pusera la vorba.
— Câte farse scii tu? întrebà vulpea.
— A! dise cocosiulu, sciu trei farse.
— Numai!
— Dar' tu?
— Eu sciu 73, respunse vulpea.
— Ên' se vedemu ce poti face? dise cocosiulu.
— Incérca-te si tu cu ale tale, replicà vicléna.

Atunci cocosiulu închide unu ochiu si începe a cântá din tóte poterile. Dar' din nenorocire elu închide ochiulu care veniá din partea vulpei asié, cà acést'a 'lu si apucà de gûtu si fuge cu elu in gura.

Proprietariulu cocosiului care vediusè acést'a începù a strigá la vulpe:

— „Lasa cocosiulu cà-i alu meu!"

Dar' vulpei î-i veniá a suride.

Atunci cocosiulu dîse vulpei:

„Respunde stapânului cà acumu sûnt alu teu."

Vulpea, care din amoru propriu amestecatu cu viclesiugu, nu-i displacé a ride de ómeni, urmà sfatulu cocosiului si deschisè gur'a se respunda. Cocosiulu înse nu asceptà decâtu atât'a, si sburà pe-o casa. Vulpea pàcàlita 'lu priviá cu furia Dar' cocosiulu închisè unu ochiu si cântà cum potù mai tare

* * *

Socotèl'a jidanului.

Unu pruncu de jidanu dá esamenu din aritmetica.

Profesorulu: Moisa câtu facu cinci floreni cu cinci floreni?

Invetiacelulu: Cincisprediece floreni?

Profesorulu: Te insieli, — facu numai diece floreni?

Invetiacelulu: Asié e, dle profesoru, dara cu dobând'a loru facu cincisprediece,— pentrucà tat'a mi-a dîsu ca la diece floreni se iau totu-deun'a baremi cinci floreni dobânda.

Tand'a Mand'a.

T. Me fertate, ni, ni, ni,
Éta vine Herr-Sön-ni!

M. Ha, ha, ha, si hi, hi, hi
Ce sciu eu de Herr-Sön-ni?

T. Herr-Sön-ni e unu domnu mare
Ce âmbla in controlare
Dupa domni si domnisiori
Si dupa pistriti fetiori,
Carii pe la comitatu
Nu au tempu de imbetatu,
Ci se ducu la satulu — Rece
De uritu a-si mai petrece.

M. He fartate, ce vorbesci.
Baga séma catu clipesci
Te poti tredi sub cuptoriu:
Me, domnulu judecatoriu
Nu primesce vorbe slabe,
Nu, elu scie dice: a, be —
Elu e pusu solgabirău
Se-si porte oficiulu seu..
Dar' nu dupa vorb'a ta . .
Se se-mbete prin Recea.

T. Me, dûte fii bunu si-i spune,
Cà-i sta bine de minune
Cându elu, cu 2 ingileri
Injura pe Cimponeriu;
D'apoi ce frumosu renume
Le-a remasu — cá din minune,
Dloru dela orasiu
Dloru din Fagarasiu
Ici la noi in satulu nostu,
Fost'ar'fi a naibi fostu!

M. Mè eu vediu ca glum'a t'a,
Adi prinde a se 'ngrosiá,
Spunemi deci, totu ce vei sci,
Despre domnulu Herr-Sön-ni!

T. Bucurosu, elu dupa vitia,
Seau-cum dicemu — poroditia,
E boeriu, boeriu olteanu,
Crescutu cu foi de hireanu.

M. No ba vediu ca nu glumesce!

T. Herr-Sön-ni incepêndu a cresce
Sa pusu, pusu pre invetiate
Capù-i e burduff de carte,
Si in fine prin portare,
A ajunsu domnie mare,
Ajuns'a hei, hei, usioru
Pôn la postulu de pretoru.

M. Dî, me frate, dî in graba,
Nu me fà se stâu de giaba.

T. Eri de séra Herr pretoru
Facûndusi nasulu toporu,
Vine mortu de biétu la noi
Petrecutu de consoci doi;

M. Dá fii mai scurtu mè crestine!

T. Nu e multu pôna la fine:
Toti 3 domnii beti butucu,
Intrà la Neu-habaucu.
Si unu cimponer aflându,
Lu saluta injurându:
Cel'a pentru aperare,
Se tredíesce c'un bratiu tare,
Celu restorna rotogolu
Pôna cade sub cuptoru,
Acést'a s'a intemplatu,
Ici la celu mai rece satu.
Cá se fia pomenire
De-a dloru omenire.

M. Acum dieu me ducu de aci!

T. Mergi ca vine Herr-Sön-ni

BCU Cluj - Central University Library Cluj

Re'ntórcerea la ai sei a dimissionatului ministru de straine lucrari
ANDRISIU.

Vai urîtu me-am pàcàlítu
Cà io pre NEMTI am slujítu! . . .
Acum ei me isgonescu
Si-UNGURII nu me primescu!

Dar' sî eu sciu ce m'oiu face:
Cu iubire m'oiu intórce
Catra TEUTII-UNGURISATI
Si EVREII BOTESATI.

Cesti'a sciu cà m'oru primí
Si bene m'oru omení;
Cà-ci sî eu i-am omenítu
Pàna cându am stapênítu!

Scire tragi-comica. In momentulu acest'a primimu urmatoriulu **Telegramu** datu la Pest'a in 3 nov. nou, 10 óre a. m.

MINISTRULU PRESIEDINTE TISZA A DIMISSIONATU

din chilia pre servitoriulu seu.

Apelulu lui Pista adresatu catra romani.

Tisztelt magyar-rumunyi! és hű polgártársak!

Sze fí ku engedelem dáke jo a voszt öszinte fratye ujból fácse alkalmatlanság si ku egész öszinteséggel luá szusz bátorságu gye szlobozim afare lá voj unú nyilatkozat ku barátságos felszolitás, ágycke kum sze spunye szuszkemare, ke ákum szoszit álá boldog pilanat gyelá vreme, si voj sze kunoaszcse kum a voszt jubit frátye Pista, — kind jeszte csak lehetséges si are bun zilye tot gye uná ducse mintye si gingyi gyakran pre voj, si nu ujtá a vosztú érdek, káre jesztye közös ku a luj magyar nemzet — si vre la voj sze zsutá szusz ká si voj sze regyiká gyelá pomunt si sze zsungye lá máre boldogság káre élvezluí csélá láltz polgári, si kustulí si voj szegény fejetek álá ki mondhatlan boldogság ku káre áldujit lá noj a magyarok Istene, gyc kind fekut telepedés a régi ös atyáink acsi pe földi kanaán gyelá magyarország. Zó sze kregye lá minye, — becsületemre mondom, ke jó nu mai patye titkoluí álá máre szeretet, káre jo tápláluí mindig szemben gye rumuny faj, cse inke áre lakás la acsászta boldog tzáre gyen gratzia lui dicső magyar nemzet, si ku máre ohajtás si forró kivánság styeptá sze vegye si lá voi kum sze fí boldog si fericsit megelégedett. Azért tehát undulit jó si inditatva éreztem magam sze mái fácse unú utolsó kisérlet si probatétel si szolitaluí szusz la totzi magyar rumuny — (ke akum nu mai exisztál oláh, csi totz kitz jesztye luj szent István koronája alatt, vagy zsidó, vagy német, vagy toth, vagy szláv, vagy czigány, vagy oláh, nu jesztye zsidó, német, toth, szláv, czigány, oláh csi totz jesztye magyarzsidó, magyarnémet, magyartoth, magyarszláv si magyarrumúny) ká sze lyegá barátság si testveriesség ku noj, kare jesztye sztepunyi, la ájesztá tzárá si magyar birodalom gyelá Sz. István kráj. — Épen azért pusz szusz lá minye kezet fogni ku tisztelt gura szatului, káre jesztye szószolló lá voj si ku egyetértés ku jél fyradozni gye fácse ku voj unú állandó békesség si bé ku voj unu mágnum áldomás — si kum voj sze kregye kum jó nu vré sze cseluí la voj ku amitás kum facse ala nyámtzu — (jaj be hamis a német!) gyelá tul a lajtán, ungye si ákuma fácse fogadás ke laszám la fie kare nemzetiség sze patye vorbí la lyimbá luj, pentru álá jó fekut barátság ku tisztelt gura szatului barátom, si gye kitz ori scriem la voj mindig trimitye felszolitású gyelá gurá szatului, ká sze patye kregye voj tisztelt polgártársak, ke jo nu umblá pre oldalutakon si dám la voj mai multú kum dá nyámczu, ke noj lászám lá voj se patye purtá nume nu numaj gye magyarrumuny si si magyar polgár, dár si numaj gye magyar, si lászám lá voj sze vatzá lyimbá nosztu sze patye purta sarkantyu si csárdás kalap si sze patye vorbi si numaj magyarul, si sze kintá si la oláh beszerika si la állami oskolában káre fácse magyar miniszterium la voj. Igy tehát barátságosan rog szusz pe voj frátz magyarrumuny ká voj sze szkultá pre minye si jó ku tot nyiltságyal szpunye la voj, cse vre ala máre domnyi gyelá országgyülés, si kum tisza ö. exselentiajá mult binye fácse si lá voj dáke pringye szfátu mnyó, si primi álá bun tanács, cse jó trimitye la voj ku tisztelt gura szatului.

Igy tehát rogam lá voj dáke vre sze fi binye sze pringye si voj totz barátság cu gura szatului si sze fácse öszeköttetés, ke nem csak most, kind mulatui si telaluí la Gyerla, dare si dake merzse visza lá országgyülés akolö mult partalui lá vosztu érdek si fácse multz domnyi si nemes, káre gye lá voj fí jó érzelmü si nu fí ellenség la magyar alkotmány si magyar kormány; ásztá fí tehát unu bevezetés gyelá mult scrisare, cse jesztye in szándek se czimezlui jo lá voj a közeledés érdekében si pine cse jo járe scriem la voj, kérlek beneteket sze punye acseszta la alapos fontolás si sze nu ujtá a voszt frátye si őszinte honfitárs.

Armenoplia. *Csillagholdmezei* **Rokafy Pista.**

P. S. Am scrisz la voj gyelá szivem böségéből si nu keput tot jó akarat pre hirtyia, kit jesztye lá inyima mnyo — azért tehát trebui sze alapodueszkű az irás folyását, pintru ke nu jeszte illedelmes sze firkaluí jo la voj a **margó-ra** si sze nu retá álá becsület, káre érdemeluesce a magyarrumuny faj. *Ugyanaz.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SITUATIUNEA.

Treburile 'n tiéra
Cá si in afara
Mergu cám nu sciu cum;
Nimenea nu scia
Ce are se vía
In curendu acum.

Neamtiulu si Prusaculu
Clocotescu pre draculu
In cazanulu loru;
Ei, de-o aliantia
Au mare sperantia
Si o credu usioru.

Englezulu se pare
Ca si elu gustu are
De unu scarmanatu,
Si cá buna proba
Elu cu dragu aproba
De-a fi aliatu.

Numai Rusulu este
Mahnitu d'asta veste,
Ba, neliniscitu,
Spune ca elu n'are
Gustu de scarpinare,
Vrea a fi scutitu.

Spatele i-arata
Europ'a tóta,
Ca-ci cine-va vrea,
Se cáte s'ajute
Vitele cornute,
Pahontimea rea.

Serbulu si Bulgarulu
I-si mananca-amarulu
Voiindu a croi,
Unu felu de-aliantia
Spre-a face balantia
La ori-ce ar' fi (?)

Pretutindeni dara
Aliantie iara,
Pentru nou resboi,
Deci ve 'ntrebu cu bine
Cum me 'ntrebu pe mine,
Ce vomu face noi? . . .

Ovreésc'a liga,
Ce vré se ne friga,
Nu va mai carti,
Se gandímu dar' bine
Si la ce ne vine . . .
. . . Déca va veni!

Bucuresci $14/_{26}$ Octomvre 1879. Puricele.

STAFET'A SATULUI.

D. P. C. in Bucuresci. Xilografiile dispuse le-amu primitu si ni-au multiemitu pe deplenu, precum speramu ca voru multiamí ele si pre toti cetitorii nostrii. Preste pucinu vomu dispune si altele: voiendu a illustrá cu caricaturi de acéstea fie-care nru din diurnalulu nostru — numai publiculu cetitoriu se scie apretiuí nisuintiele nóstre si se nu poftésca dela noi pre lânga lucrare si jertfe materiale.

Dobasiului din Siri'a. Pre Zsofi-o vomu maritá
In numerulu ce-a urmá;
Si pân' atunci despre zestre
Fa-ne-o léca de poveste!